

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/87/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8312207441
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8312207441.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Mareka Kohúta v právnej veci žalobkyne: D. R., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. XXX, B., právne zastúpenej JUDr. Jánom Husárom, advokátom, Štefánikova 17, Humenné, proti žalovanému: Q. H., nar. XX.X.XXXX, bytom Q. XXX, Q., právne zastúpenému JUDr. Petrom Barňákom, advokátom, Kukorelliho 58, Humenné, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 17C/113/2012-118 zo dňa 7. mája 2014 zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby.

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania tak, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Barňáka trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní vo výške 500,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania vo výške 294,96 eur tvoriace trovy právneho zastúpenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

1) Úvodom odvolací súd konštatuje, že zodpovedajúco ust. § 79 ods.1 posledná veta, § 90 O.s.p. označuje v tomto rozhodnutí účastníkov konania termínmi žalobca a žalovaný. Označeniam účastníkom v rozhodnutí súdu prvého stupňa navrhovateľka a odporca zodpovedajú v tomto rozhodnutí označenia žalobkyňa a žalovaný.

2) Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, dôvodiac, že manželstvo účastníkov uzavreté dňa XX.X.XXXX bolo rozvedené v konaní 18C/65/2009 Okresným súdom v Humennom. Rozsudok o rozvode nadobudol právoplatnosť dňa XX.X.XXXX. Bezpodielové spoluvlastníctvo vyporiadané nebolo, preto ho žiada vyporiadať súdom. Požadovala vyporiadať označený hnutelný majetok a investície do rodinného domu č. súp. XXX evidovaného na parc. č. 97, ktorý je zapísaný na LV č. XXXX kat. úz. Q., ktorý darovali rodičia odporcovi darovacou zmluvou.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil, žiadal ju zamietnuť. Poukázal na to, že počas manželstva účastníci nenadobudli žiaden nehnuteľný majetok a tvorili spoločnú domácnosť v rodinnom dome, ktorý patrí do vlastníctva jeho rodičov. Počas manželstva účastníci nadobudli iba hnutelný majetok, ktorý si po právoplatnosti rozvodového rozsudku rozdelili podľa ich vzájomnej dohody, keď navrhovateľka dňa

1.8.2009 zobrala hnutelné veci, ktoré si vybrala. Tento zoznam je spísaný a podpísaný navrhovateľkou osobne. Účastníci dňa 1.8.2009 uzatvorili ústnu aj písomnú dohodu o vyporiadaní BSM za prítomnosti svedkov, kde vyhlásili, že sú majetkovo úplne vyrovnaní a nemajú voči sebe žiadne ďalšie nároky. Preto nie je možné následne vyporiadať zaniknuté BSM rozhodnutím súdu. Zdôraznil aj to, že podaný návrh je úplne totožný s návrhom žalobkyne, ktorý podala dňa 28.10.2010, pričom konanie bolo vedené na tunajšom súde pod č. k. 5C/207/2010. V označenom konaní pod ťarchou dôkazov zobrala svoj žalobný návrh späť a na základe toho súd uznesením zo dňa 22.2.2011 konanie vo veci zastavil.

Z realizovaného dokazovania výsluchom účastníkov konania, výsluchom svedkov X. A., rodenej H., Q. F., V. H., rod. S., M. H., P. J., rod. X. (ktorých obsah výpovedí súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia podrobne uvádza), oboznámením sa s obsahom spisov Okresného súdu v Humennom sp. zn. 18C/65/2009, 12C/40/2011, 5C/207/2010, 6C/86/2011 i predloženými listinnými dôkazmi mal súd prvého stupňa za preukázané, že účastníci konania uzatvorili manželstvo dňa XX.X.XXXX na Matričnom úrade v S. a toto manželstvo bolo v konaní tunajšieho súdu 18C/65/2009 rozvedené. Rozsudok o rozvode manželstva účastníkov nadobudol právoplatnosť dňa XX.X.XXXX. Po rozvode manželstva žalobkyňa proti žalovanému, a tiež proti jeho rodičom iniciovala občiansko-právne konania, ktoré súd viedol pod č. k. 5C/207/2010, 12C/40/2011 a 6C/86/2011.

V konaní 5C/207/2010 sa návrhom proti žalovanému domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom text písomného návrhu je úplne zhodný s návrhom v predmetnej právnej veci. V dôsledku späťvzatia návrhu navrhovateľkou súd toto konanie zastavil a zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcovi trovy konania dňa 22.2.2011. Predmetné uznesenie v časti zastavenia konania nadobudlo právoplatnosť dňa 29.3.2011 a v časti trov konania dňa 29.6.2011.

V konaní 6C/86/2011 sa žalobkyňa proti rodičom žalovaného Q. H. a V. H. domáhala zaplata 1.026,44 eur s príslušenstvom. V dôsledku späťvzatia návrhu pred prvým pojednávaním súd toto konanie zastavil dňa 29.9.2011, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 28.10.2011.

V konaní 12C/40/2011 sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu - dohody o vyporiadaní BSM účastníkov konania zo dňa 1.8.2009. Súd po vykonanom dokazovaní návrh navrhovateľky zamietol a trovy konania účastníkom nepriznal. Rozsudok súdu, ktorým súd žalobu zamietol nadobudol právoplatnosť 16.3.2012. V časti trov konania rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.4.2014.

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, účastníkov tohto konania zaniklo rozvodom manželstva. Podľa § 149 ods.1, 2 Obč. zák. ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150 Obč. zák., a ak dôjde k vyporiadaniu dohodou sú manželia povinní si na požiadanie vydať písomné potvrdenie o tom ako sa vyporiadali. Po citácii ust. § 120 ods.1-4 O.s.p. a § 132 O.s.p. súd prvého stupňa zdôraznil, že vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 1.8.2009 Dohodu o vzájomnom vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Odovzdania a prevzatia vecí žalobkyňou v zmysle tejto dohody sa zúčastnili aj žalovaný, jeho rodičia, brat a svedkyne P. J. a X. A.. Vypočutím zúčastnených osôb prítomných pri preberaní vecí žalobkyňou bolo zhodne potvrdené, že preberanie vecí žalobkyňou trvalo od ranných hodín cca 8.30 hod. do popoludňajších cca 15.00 - 15.30 hod.. Počas tohto sobotňajšieho dňa svedkyne zotrvali na mieste samom, aby boli ako nezainteresované osoby pri tomto úkone. Nikto z vypočutých svedkov nepotvrdil, že na žalobkyňu bol vtedy vyvíjaný časový nátlak, resp. jej niekto slovné nadával. V konaní bolo iba potvrdené, že svedkyňa X. A. upozornila žalobkyňu v čase okolo 13.00 hod. tak, že jej povedala „aby si pohla“. Aj z výpovede ďalšej svedkyne J. vyplynulo, že v čase o 15.00 hod., keď prišiel jej manžel z práce, ani nemala pripravený obed, pretože do tohto času bola prítomná pri úkone odovzdávania a preberania vecí. Z toho nesporne vyplýva, že žiaden nátlak pri tomto úkone na navrhovateľku nebol vyvíjaný. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že toho dňa sa v dome rodičov odporcu aj viac popíjalo, ani toto jej tvrdenie sa nepreukázalo. Svedkovia iba uviedli, že pri príležitosti narodenín brata odporcu bol prípitok a káva, žiadna oslava a ďalšie pohostenie nebolo. Žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení, že uzavretá dohoda o vyporiadaní medzi účastníkmi konania zo dňa 1.8.2009 neobsahuje všetok účastníkmi nadobudnutý majetok. Zo samotného textu dohody a tam

uvedeného prehlásenia navrhovateľky vyplýva, že sa účastníci vyrovnali na majetku (čl. 51 spis. mater.), pričom v dohode sa neuvádza, že ide o čiastočné, resp. neúplné vyporiadanie na majetku. K dohode môže dôjsť i tak, že bezpodieloví spoluvlastníci hoci aj mlčky zhodne vychádzajú z toho, že do výlučného vlastníctva každého z nich pripadnú tie veci, ktoré každý mal v čase vyporiadania vo svojej dispozícii a vo svojom užívaní. Nemožno tiež vylúčiť, že bezpodieloví spoluvlastníci uvedú napr. v písomne uzavretej dohode o vyporiadaní BSM menovite len niektoré veci, alebo iné majetkové hodnoty a komu z nich pripadnú, ale pripoja k tejto dohode prehlásenie o tom, že nemajú voči sebe ďalšie nevyporiadané nároky z BSM (R 62/1974). Preto súd prvého stupňa žalobný návrh navrhovateľky zamietol. Prvostupňový súd v dôvodoch rozhodnutia odkazuje i na závery týkajúce sa dohody o čiastočnom vyporiadaní BSM uvedené v rozsudku NS ČR z 27.11.1998 sp. zn. 22Cdo/1622/1998.

Ďalším výrokom prvostupňový súd uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 1.765,63 eur v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Tento výrok odôvodnil aplikáciou ust. § 142 ods. 1 O. s. p. s tým, že bral do úvahy aj všetky doterajšie konania, ktoré za tej istej dôkaznej situácie, ako v tomto konaní, iniciovala žalobkyňa. Vyporiadaval sa pritom aj s alternatívou aplikácie ust. § 150 ods.1 O.s.p., pričom uviedol, že toto ustanovenie má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti zákona. Použitie tohto ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa podľa cit. ust. súd prihliada na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery účastníkov konania. Súd si všíma aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, ich postoj v konaní, prihliada i na dopad rozhodnutia o trovách konania na účastníkov konania. Žalobkyňa bola v tomto konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov, ale aj v konaní 12C/40/2011. S poukazom na vyššie uvádzané ale i na uznesenie Krajského súdu v Prešove v konaní 1Co/49/2012, v ktorej veci sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu, ktorý spočíval v predmetnej dohode o vyporiadaní BSM, súd dospel k záveru, že žalobkyňa má byť zaviazaná ako neúspešná účastníčka konania k náhrade trov konania. Žalobkyňa viacnásobne s ohľadom na svoju finančnú situáciu vstupovala do súdnych sporov za nízkej dôkaznej situácie, a preto znáša riziko, ktoré spočíva pri neúspešnom uplatnení nároku v náhrade trov tohto konania. Súd poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/5/11 zo dňa 18.1.2012, 3MCdo/19/2010 zo dňa 24.11.2011 vychádzajúcich z toho, že úvaha súdu, či sú splnené procesné predpoklady pre aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p. musí vždy vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností v konkrétnej veci, vrátane okolností demonštratívne uvedených v druhej vete predmetného ustanovenia. Ust. § 150 O.s.p. preto nemožno interpretovať tak, že súdu umožňuje kedykoľvek aj bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnému účastníkovi konania. Výnimočnosť aplikácie tohto ustanovenia musí byť daná osobitnými okolnosťami, ktorých charakteristika musí byť v odôvodnení rozhodnutia vždy náležite vysvetlená a konkretizovaná. Vzhľadom na vyššie uvedené odôvodnenie a judikatúru Najvyššieho súdu SR súd dospel k záveru, že žalovanému patrí náhrada trov konania, na ktorých náhradu zaviazal žalobkyňu. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia v dôvodoch rozhodnutia špecifikoval tak, že ide o náhradu za nasledovné úkony právnej služby (1 úkon právnej služby 237,34 eur): prevzatie a príprava zastúpenia 237,34 eur, písomné podanie - vyjadrenie k návrhu 237,34 eur, zastupovanie na pojednávaní dňa 6.2.2013 237,34 eur, zastupovanie na pojednávaní dňa 3.7.2013 237,34 eur, zastupovanie na pojednávaní 21.3.2014 237,34 eur, zastupovanie na pojednávaní dňa 7. 5. 2014 237,34 eur, spolu 1.424,04 eur, režijný paušál 4 x 7,81 eur = 31,24 eur a 2 x 8,04 eur = 16,08 eur. Odmena právneho zástupcu + DPH 20 % 1.765,63 eur.

3) Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa. Nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Vytýka mu, že neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal všetky dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazuje na to, že dohoda, ktorú mali uzatvoriť účastníci 1.8.2009 je podľa jej názoru absolútne neplatnou. Dohoda bola spisovaná v situácii vyvíjaného psychického nátlaku na ňu. Pri balení vecí, spisovaní záznamu boli prítomní viacerí rodinní príslušníci žalovaného, ako jeho matka, brat i susedia, ktorí mali vystupovať v postavení nezúčastnených svedkov. Celková situácia, ktorá v ten deň panovala, však nezodpovedala právnym zásadám, resp. spoločenským normám, ktoré sú všeobecne akceptovateľné. Celkovo situáciu, aká vtedy na dvore panovala súd zjednodušil a priklonil sa

pri svojom rozhodovaní na stranu žalovaného. Pre platnosť právneho úkonu sa žiada, aby bol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Na tieto podmienky platnosti právneho úkonu prvostupňový súd neprihliadal. Neprihliadol i na to, že bola nútená z dôvodu opustenia spoločnej domácnosti si vziať svoje veci a hlavne veci pre svoje neplnoleté deti. Právny úkon preto vylučoval slobodné tvorenie vôle konajúceho, ktorou bola tieseň žalobkyne. Do pozornosti dáva aj samotný text predmetnej dohody, keď na strane 14 je vyslovne uvedené „tieto položky som si zobrala pod dozorom X. A., svokry V. H., švagra M. H., susedy P. J. a Q. H.“. Tento text bol zároveň výlučne podpísaný žalovaným. V texte dohody na strane 10 sa uvádza aj to, že žalovaný umožnil žalobkyni vstup do domu, aby si zobrala veci detí, i jej osobné veci. Z takéhoto textu nemožno usudzovať, že ide o vážne vyporiadanie BSM. Žalobkyňa bola pod ťarchou tam prítomných rodinných príslušníkov žalovaného i jeho susedov, a tak bola vystavená psychickému donúteniu. Vôľa žalobkyne vtedy nesmerovala k vyporiadaniu BSM dohodou. O tom sa ani vopred so žalovaným nedohadovali. Chcela si čo najskôr vziať svoje veci i veci potrebné pre deti, ako aj domáce potreby. Právny úkon odporuje aj dobrým mravom. Logická predstava situácie, ktorá v ten deň panovala na dvore u žalovaného a v dome žalovaného za prítomnosti jeho matky, brata a susedov, svedčí o tom, že účel jej jednaní i jednaní ostatných bol v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký obsah ich konania je a má byť. Súd mal prihliadať na všetky okolnosti daného prípadu, i na postavenie účastníkov. Žalobkyňa poukazuje aj na omyl, ako špeciálnu vadu vôle v zmysle § 49a Obč. zák.. Žalobkyňa mala nesprávnu predstavu o právnych účinkoch realizovaného právneho úkonu. Ide o omyl vo vôle, t.j. v nesúlade medzi právnymi následkami, ktoré žalobkyňa úkonom zamýšľala vyvolať, a medzi následkami, ktoré skutočne vyvolala. Ide o podstatný omyl, pretože sa týka tých skutočností, bez ktorých by k urobeniu právneho úkonu nedošlo. Predmetná dohoda je neplatnou aj z toho dôvodu, že v nej absentuje určenie vecí, ktoré sa stanú výlučným vlastníctvom žalovaného. Aj v potvrdení o vyporiadaní BSM sa musí uviesť akým spôsobom sa vyporiadanie realizovalo, najmä ako sa rozdelil spoločný majetok. Dohoda tiež neobsahuje všetok majetok a záväzky účastníkov. V dohode nie je osobitne uvedené, čo tvorilo spoločný majetok, a čo pripadlo žalovanému. Neboli vyporiadané ani investície do domu počas trvania manželstva. Do predmetnej dohody sa tak nedostali podstatné položky tvoriace BSM. Vytýka súdu aj to, že neskúmal, ako sa obidvaja manželia pričínili o nadobudnutie spoločného majetku. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania chce, aby súd prihliadal na okolnosti hodné osobitného zreteľa, i na potreby maloletých detí i príjem žalobkyne. Pri alternatíve, ak by odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci samej vyvodil správne skutkové i právne závery, navrhuje, aby v časti o náhrade trov konania bol zrušený rozsudok a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V závere navrhuje, aby odvolací súd vec spravodlivo posúdil. Žiada, aby jej odvolaniu, a teda aj návrhu na zrušenie rozsudku v celom rozsahu a vrátenie vecí súdu prvého stupňa na ďalšie konanie bolo vyhovené.

Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že odvolanie žalobkyne je nedôvodné. Prvostupňový súd sa vyporiadal so skutočnosťami potrebnými pre rozhodnutie vo veci a v dôvodoch svojho rozhodnutia, aj svoje závery podrobne popísal. Dôvody rozhodnutia spĺňajú podmienky uvedené v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. a sú aj v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd i s judikatúrou Ústavného súdu SR. Dôkazy realizované vo veci súd prvého stupňa vyhodnotil v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov. Z dôkazov vyplynulo to, že účastníci konania uzavreli 1.8.2009 dohodu o vzájomnom vyporiadaní BSM. Odovzdania a prevzatia vecí navrhovateľkou v zmysle dohody sa zúčastnili žalovaný, jeho rodičia, brat, i svedkyne P. J., X. A.. Preberanie vecí žalobkyňou trvalo od ranných hodín do popoludňajších hodín. Počas sobotňajšieho dňa zotrvali svedkyne P. J., X. A. na mieste samom, a nikto z vypočutých svedkov nepotvrdil, že na žalobkyňu bol vyvíjaný nátlak, resp. jej niekto slovné nadával. Žalobkyňa uzatvárala dohodu, i preberala veci bez toho, aby na ňu bol vyvíjaný nátlak, alebo konala v tiesni tak ako to uvádzala počas celého konania a napokon i v podanom odvolaní. Aj z judikatúry R62/1974 vyplýva, že v písomne uzavretej dohode nemusia byť uvedené menovite všetky veci, ak k dohode je pripojené prehlásenie o tom, že účastníci nemajú voči sebe nevyporiadané nároky z BSM. Účastníci nadobudli počas trvania manželstva iba hnutelný majetok. Tento si po rozvode manželstva rozdelili podľa ich vzájomnej dohody, a žalobkyňa si 1.8.2009 zobrala so sebou hnutelné veci, ktoré si vybrala. V písomnej dohode účastníci, teda i žalobkyňa vyhlásila, že sú majetkovo úplne vyrovnaní, nemajú voči sebe žiadne nároky a ani iné vyporiadanie BSM nežiadajú. O spoločných záväzkoch sa dohodli účastníci ústne, ešte pred spísaním tejto dohody, a tieto spoločné záväzky sa zaviazal zaplatiť žalovaný, s čím žalobkyňa súhlasila. Žalovaný aj tieto spoločné záväzky podľa uzavretej dohody zaplatil. Tvrdenia žalobkyne o tom, že zostali nevyporiadané spoločné záväzky je nepravdivým a zavádzajúcim. V prehlásení žalobkyňou napísanom nie je uvedené to, že by išlo len

o čiastočné, respektíve neúplné vyrovnanie sa na majetku. Rozhodnutie súdu prvého stupňa žalovaný považuje za vecne správne, navrhuje ho potvrdiť a uplatňuje si aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške 294,46 eur.

4) Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1,3 O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods.1, 2 O.s.p. potvrdil ako vecne správny. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo zverejnené zodpovedajúco ust. § 211 ods.2, § 156 ods.3 O.s.p. na úradnej tabuli konajúceho odvolacieho súdu ale i na internetovej stránke súdov SR.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o tom, že neboli splnené zákonné podmienky vyporiadania zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov rozhodnutím súdu.

Ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, jeho vyporiadanie sa vykoná podľa zásad uvedených v § 150 Obč.zák. (§ 149 ods. 1 Obč.zák.). Cieľom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je vyporiadanie ich spoločného majetku (vecí), ktoré podľa § 143 Obč.zák. do bezpodielového spoluvlastníctva ku dňu zániku manželstva patrili. Podľa § 149 Obč.zák. existujú tri spôsoby vyporiadania, a to dohodou, súdnym rozhodnutím a uplynutím doby. Zákon preferuje dohodu, pre ktorú, pokiaľ jej predmetom nie sú nehnuteľnosti, nie je stanovená žiadna forma. Dohoda môže byť uzatvorená písomne, ústne i mlčky, resp. konkludentným činom. Vyporiadaním sa určí, ktoré veci zostanú vo výlučnom vlastníctve každého zo spoluvlastníkov, prípadne ktoré zostanú v podielovom spoluvlastníctve a s akým podielom pre každého zo spoluvlastníkov. Vyporiadajú sa nielen hnutelne a nehnuteľné veci, ktoré patrili do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj všetky pohľadávky a dlhy z tohto spoluvlastníctva vyplývajúce, t.j. všetko, čo do spoluvlastníctva patrilo a existovalo v čase jeho zániku. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva dohodou je najčastejším spôsobom vyporiadania medzi manželmi. Ustanovenia Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch (§ 34 - § 50) sa vzťahujú aj na takúto dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Ak dôjde k uzavretiu takejto dohody, manželia sú povinní vydať si na požiadanie potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali. Ak niektorý z nich odmieta tejto požiadavke vyhovieť, druhý z manželov si môže splnenie tejto povinnosti vynútiť súdnou cestou. Dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, pokiaľ ide o hnutelne veci, možno (tak ako je uvedené už vyššie) uzavrieť písomne, ústne alebo aj konkludentne, ak z takéhoto spôsobu možno jednoznačne usúdiť, že prejavy vôle účastníkov smerovali zhodne k tomu, aby ich zaniknuté bezpodielové spoluvlastníctvo bolo vyporiadané a akým spôsobom. Pokiaľ ide o nehnuteľné veci, dohoda manželov o vyporiadaní musí mať písomnú formu a jej účinnosť nastáva až vkladom do katastra (§ 149a Obč.zák.). Existencia platnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov bráni vyhovaniu návrhu na jeho vyporiadanie súdnym rozhodnutím. Právne účinky dohody nastávajú dňom jej uzavretia.

Pre skutkové závery v predmetnej veci je určujúcou aplikácia ust. § 153 ods.1 O.s.p., podľa ktorého je základom pre rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov ako aj skutočnosti, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti.

V podmienkach civilného sporového konania, ovládaného zásadou prejednacou, je tvrdenie rozhodujúcich skutočností a navrhovanie dôkazov ich preukazujúcich zásadne vecou účastníkov konania. Účastník má povinnosť tvrdenia (viď napr. ust. § 79 ods.1, § 101 ods.1 O.s.p.) ale aj povinnosť dôkaznú, na ktorú v zmysle cit. ust. § 120 ods.1,4 O.s.p. prvostupňový súd správne poukázal v dôvodoch súdneho rozhodnutia. Povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a povinnosť navrhnúť na preukázanie

tvrdení dôkazy sú povinnosťami, ktoré tak určuje procesné právo. O týchto povinnostiach boli účastníci pred súdom prvého stupňa správne poučení. Podľa iniciatívy účastníkov konania prvostupňový súd vo veci vykonal aj dokazovanie. Aj keď žalobkyňa v dôvodoch odvolania namieta, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal všetky dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, nekonkretizuje aký dôkaz ňou navrhnutý prvostupňový súd nevykonal.

Úspech jej žaloby bol podmienený tým, že produkuje v konaní skutočnosť a dôkazy o tom, že so žalovaným neuzavrela platnú dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa hypotézy vyššie uvedených noriem hmotného práva bolo na nej bremeno tvrdenia i dôkazné bremeno o tejto skutočnosti aj s následkom, že ak neunesie bremeno tvrdenia (i dôkazné bremeno) o neuzavretí platnej dohody, bude to mať za následok pre ňu nepriaznivé rozhodnutie.

Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal dokazovanie vo veci rešpektujúc procesnú iniciatívu účastníkov, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 132 O.s.p. a svoje rozhodnutie náležite a podrobne odôvodnil podľa § 157 ods. 2 O.s.p..

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť, alebo okolnosť. Naopak okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil.

Správne a zodpovedajúco realizovaným dôkazom sa prvostupňový súd vypořiadal aj s námietkami žalobkyne, že dohodu neuzavrela slobodne, že ju uzatvárala v tiesni, či pod psychickým nátlakom. V odvolaní nie sú uvedené také skutočnosti, ktoré by ohľadom slobodnej vôle, či tiesne boli novými, ktoré by neboli predmetom dôvodov napadnutého rozsudku, a teda aj tým, čím sa už súd prvého stupňa zaoberal, a napokon aj v dôvodoch rozhodnutia sa s tým vypořiadal.

Odvolací súd je tiež toho názoru, že aj pre rozhodnutie predmetnej veci sú významnými skutočnosťami, ktoré vyplývajú zo spisu 5C/207/2010. V označenom spise je zaznamenané do zápisnice o pojednávaní (čl. 46 označeného spisu) aj vyjadrenie žalobkyne, podľa ktorého akceptuje rozdelenie hnutelných vecí tak, ako sú rozdelené a nachádzajú sa u každého z účastníkov. Doplnila toto svoje vyjadrenie tým, že jej ide o to, aby sa jej vrátili investície do rodinného domu. Medzi účastníkmi v konaní 5C/207/2010, ani v tomto konaní nebolo z hľadiska skutkového sporným to, že záväzky, ktoré vznikli počas trvania manželstva boli po rozvode manželstva uspokojené žalovaným, ktorý zaplatil aj pôžičku, ktorá bola poskytnutá na zabezpečenie ošetrovania chrupu žalobkyne.

Priebeh toho, čo sa udialo 1.8.2009 pri preberaní vecí žalobkyňou od žalovaného, i to, ako tieto skutočnosti boli zaznamenané do listiny vlastnoručne podpísanej žalovanou, keď potvrdzovala, že sa dnešným dňom „vyrovnali na majetku“ odôvodňuje záver, podľa ktorého (v nadväznosti na realizované plnenie záväzkov z poskytnutých pôžičiek a v nadväznosti na prevzatie hnutelných vecí, ktoré patrili aj do BSM účastníkov) došlo k vypořiadaniu BSM dohodou účastníkov konania.

Tieto odvolacie námietky preto nie sú v tomto smere pre rozhodnutie o podanej žalobe relevantné.

Žalobkyňa v časti podaného odvolania pripúšťa aj to, že dohodu uzavrela, ale neplatnosť dohody vyplýva podľa jej názoru z toho dôvodu, že úkon urobila v omyle, ktorý je podstatný pre predmetnú dohodu a pre závery v nej prijaté.

Takéto argumentácie sú z hľadiska práva relevantné len z toho dôvodu, že neplatnosť právneho úkonu urobeného v omyle v zmysle ust. § 49a Obč. zák. je neplatnosťou relatívnou (§ 40a Obč. zák.).

Žalobkyňa zastúpená advokátom takouto argumentáciou o omyle odporuje prioritnej námietke absolútnej neplatnosti právneho úkonu, ktorá by mala byť v náležitostiach vôle, tak ako by mali vyplynúť z ust. § 37 Obč. zák., či v tiesni, ktorá mala byť vyvolaná skutočnosťami, ktoré boli v predmetný deň na dvore, keď preberala veci od žalovaného. Tieseň v zmysle ust. § 49 Obč. zák. pritom umožňuje oprávnenej osobe odstúpiť od zmluvy. Ak žalobkyňa argumentuje tiesňou, z obsahu ňou produkovaných dôkazov nevyplýva, že by od zmluvy bola odstúpila.

Ak bolo na základe vykonaných dôkazov uzavreté, že k vyporiadaniu BSM došlo dohodou, sú bez právneho významu námietky založené na tom, že sa pri vyporiadaní BSM neprihliadalo na to, ako sa obidvaja manželia pričínili o nadobudnutie spoločného majetku.

Aj obsah podpísanej listiny žalobkyňou bol vyhodnotený súdom prvého stupňa správne ak sa z neho vyvodil záver o tom, že došlo k vyporiadaniu BSM manželov. V listine, ktorá obsahovala sumár hnutelných vecí nemuseli byť uvedené aj veci, ktoré pripadli žalovanému, o ktorých nebol spor aj v nadväznosti na už spomenuté vyjadrenie žalobkyne v konaní vedenom pod sp.zn. 5C/207/2010, keď výslovne akceptovala rozdelenie hnutelných vecí tak, ako boli už v tom čase k dispozícii oboch účastníkov konania. Do dohody o vyporiadaní BSM sa tak premietli aj prejavy vôle účastníkov konania o rozdelení týchto hnutelných vecí a nemožno za relevantné posúdiť námietky, že do listiny, ktorá je obsahom spisu sa nepojali aj veci, ktoré pripadli do vlastníctva žalovaného. Relevantným je prejav vôle žalobkyne, keď po prevzatí hnutelných vecí potvrdila žalovanému, že prevzatím týchto hnutelných vecí sú všetky nároky z vyporiadavaného BSM uspokojené. Bolo by nelogickým ešte vyporiadavať také spoločné záväzky, ktoré vyplynuli z BSM, ktoré po zániku BSM už uspokojil žalovaný, vrátane aj takých záväzkov, ktoré sa týkali uspokojenia osobných potrieb žalobkyne. Takéto kroky však svedčia tomu, že obrana žalovaného o vyporiadaní aj týchto spoločných záväzkov dohodou účastníkov bola dôvodnou.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil s tým, že odkazuje aj na správne odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa pokiaľ sa týka veci samej, na ktoré okrem už vyššie uvedených skutočností odkazuje.

Vo vzťahu k náhrade trov konania odvolací súd dospel k záveru, že je treba mať na zreteli procesný výsledok konania, ale pokiaľ súd prvého stupňa konštatoval, že nie sú splnené podmienky pre aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p., tak s týmto záverom súdu prvého stupňa nemožno celkom súhlasiť. Použitie ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. znamená odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie, pretože má dopad na toho, kto by inak mal právo na náhradu trov konania. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, keď sú v konaní naplnené zákonné predpoklady na priznanie práva na náhradu trov konania, avšak z osobitných dôvodov súd náhradu trov neprizná. Účelom tohto ustanovenia je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania, zavedením moderačného a absolútného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom v medziach stanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než vyplynú z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Zákon vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

Tak ako je už uvedené vyššie, žalobkyňa rozporuje záver súdu prvého stupňa o tom, že nie sú dané podmienky na aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p.. Pri skúmaní takejto obrany žalobkyne treba mať na zreteli to, aké sú jej pomery, ale v neposlednom rade treba zohľadniť aj dopad prípadného aplikovania § 150 ods. 1 O.s.p. na majetkové pomery oprávneného účastníka. V danom prípade je odvolací súd toho názoru, že aktuálne majetkové a osobné pomery žalobkyne odôvodňujú aplikáciu tohto výnimočného ustanovenia. Aktuálny mesačný príjem žalobkyne pôsobiacej v pozícii profesionálneho rodiča sa pohybuje od 468,59 eur do 525,17 eur mesačne (tak ako to uvádza v predloženom tlačive na dokladovanie pomerov účastníka žiadajúceho o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov). Žalobkyňa má v starostlivosti 4 maloleté deti

Plnenie náhrady trov konania žalovanému v rozsahu, ako je to uvedené v napadnutom rozsudku, by mohlo mať nepriaznivý vplyv na plnenie povinností rodiča na uspokojovanie potrieb detí, ktoré má vo svojej výchove, či vo svojej starostlivosti. Ide pritom aj o deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť aj samotný žalovaný. Na strane druhej však treba mať na zreteli aj to, že žalobkyňa vyvolala niekoľko sporov proti žalovanému. Aj v zmysle dôvodovej správy k zákonu č. 99/1963 Zb. základné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vyjadrujú okrem iného aj to, aké je poslanie občianskeho súdneho konania v spoločnosti. Okrem iného má byť aj nástrojom ochrany práv a plniť tak aj výchovné poslanie. Obidve tieto funkcie sú vo vzájomnej jednote, nakoľko tým, že súd spravodlivo rozhoduje, zároveň vychováva občanov a jeho výchovná činnosť prispieva k ochrane práv. Nemožno za daného stavu pri opakovaných súdnych sporoch privodiť taký stav, že by žalobkyňa len s prihliadnutím na argumentáciu o jej aktuálnych majetkových a osobných pomeroch neznášala ani v jednom z týchto konaní povinnosť náhrady trovy konania. Ak má však aj rozhodnutie o náhrade trov konania plniť výchovný účel a možno od žalovaného spravodlivo žiadať, aby si náklady aj tohto konania čiastočne hradil sám, odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodným aplikácia moderačného absolučného práva súdu v zmysle ust. § 150 ods. 1 O.s.p. vedúca k záveru o možnosti znížiť náhradu trov konania vzniknutých žalovanému pred súdom prvého stupňa na sumu 500,- eur. Žalovanému prislúchala na základe procesného výsledku v konaní náhrada trov právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní tak, ako ju vyčíslil v napadnutom rozhodnutí súd prvého stupňa. Pri aplikácii ust. § 150 ods. 1 O.s.p. a ust. § 220 O.s.p. odvolací súd zmenil rozhodnutie o náhrade trov prvostupňového konania tak, že výšku náhrady znížil na 500,- eur, s povinnosťou nahradiť túto žalobkyňou žalovanému na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Barňáka (§ 149 ods. 1 O.s.p.).

V odvolacom konaní, pokiaľ sa týka veci samej žalobkyňa so svojím odvolaním nebola úspešná. Toto je relevantným aj pre rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania. Pri aplikácii ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. odvolací súd priznal žalovanému, úspešnému v odvolacom konaní, náhradu trov odvolacieho konania vo výške 294,46 eur, a to za trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli žalovanému v súvislosti s realizáciou úkonu právnej služby - vyjadrenie k podanému odvolaniu. Pri aplikácii ust. § 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm.b) Vyhl. č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov prislúcha vzhľadom na výšku predmetu konania vymedzenú podanou žalobou advokátovi žalovaného tarifná odmena vo výške 237,34 eur. Pri aplikácii ust. § 16 ods. 3 cit. vyhl. patrí mu aj náhrada tzv. režijného paušálu vo výške 8,04 eur a všetko po zvýšení o DPH podľa § 18 cit. vyhl. t.j. o 20% predstavuje náhradu trov odvolacieho konania vo výške 294,46 eur.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.